

Obsah 5-6 čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

1. *Bolesław Bierut*, Buďme všichni oddanými bojovníky za mír, rozkvět, blahobyt a moc naší vlasti!

Projev předsedy ÚV polské sjednocené dělnické strany prezidenta B. Bieruta při zahájení manifestace 1. máje.

2. Rozkaz ministra národní obrany čis. 22 z 1. května 1952.

3. *Div. gen. B. Pigarewitz*, Některé zásady organizace, plánování a provedení protiúderů v soudobé obranné operaci.

Vychází ze zásad sovětského operačního umění rozebírá autor článku nejdůležitější otázky organizace, plánování a provedení protiúderů v obranné operaci.

V úvodu cituje autor Stalinovy výroky o podstatě a úloze obrany v soudobé válce, vyjmenovává hlavní úkoly obrany a stanoví její hlavní cíl — zadržet a oslabit útočnou skupinu nepřítele a tím vytvořit příznivé podmínky pro organizaci a provedení protiofensivní a následující přechod k všeobecnému útoku.

V souvislosti s tím vyjmenovává autor charakteristické rysy soudobé obrany a podmínky, za jakých může být organizována.

Při výkladu závislosti dosažení cíle obrany na její aktivitě zdůrazňuje autor mimořádný význam správného manévru obrannými silami a prostředky, který spolu se soudobou organizací vojsk a jejich motorizací dovoluje vytvořit na zvoleném směru převahu sil a prostředků a zasadit nepřítele v příhodnou chvíli rozhodný protiúder.

V dalším výkladu objasňuje autor podstatu, cíl a ráz protiúderu, jak vyplývají z podmínek soudobé složité operační situace, rázu činnosti vojsk a jejich operačních úkolů.

Autor vypočítává hlavní zásady organizace a plánování protiúderu a poukazuje na nutnost uvážení konkrétní operační situace při výběru směru protiúderu, bojové sestavy vojsk a formy manévru při jeho provedení. Zvláště zdůrazňuje význam těsné součinnosti štábu operační vyšší jednotky při organizaci protiúderu s veliteli druhů vojsk a náčelníky služeb.

Co se týče doby provedení protiúderu, říká: Zkušenosti potvrzují, že výběr doby provedení protiúderu má nejen značný, ale rozhodující význam.

Nejlepší výsledky bude mít protiúder v době, kdy se hlavní nepřátelské uskupení vykrvácelo, kdy nepřítel zasadil své bližší zálohy a operační zálohy buďto dosud nestály odejít nebo jsou desorganizovány údery obráncova letectva.

Protiúder provedený opožděně aneb předčasně nemůže mít naději na úspěch, neboť

— v prvním případě nepřítel využije možnosti postupného zničení bránících se vojsk — nejprve

vojsk provádějících obranný boj a pak vojsk připravených k protiúderu,

— v druhém případě není nepřítel ještě dost vyčerpan a vykrvácen a ještě nezasadil své zálohy.

Pružné určení doby provedení protiúderu má rozhodující význam pro jeho úspěch.

(Autorovy vývoody se v zásadě shodují s vývoody obsaženými v článku s. pplk. L. Nováka, otištěném v 3. čísle *Vojské mysli* 1952.)

4. *Div. gen. Z. Berling*, Některé charakteristické rysy útočné operace organizované z předmostí na velké řece.

V úvodu ukazuje autor na příkladech z druhé světové války podmínky a cíle vytvoření předmostí na velkých vodních překážkách. Pak přechází k podrobnému rozboru útočné operace uskutečněné z předmostí, v němž poukazuje na charakteristické rysy organizace, plánování a provedení této útočné operace přihlížející k vytvořeným specifickým podmínkám. Činnost vojsk v daném případě se usnadňuje a současně i komplikuje, zvláště v přípravném a prvním období operace.

Z rozboru dané otázky činí autor závěry o vlivu podmínek vytvořených předmostím na plánování operace, organizaci jejího operačního zabezpečení, úkoly druhů vojsk a také na výběr směru hlavního úderu.

5. *Brig. gen. E. Leoszenia*, O použití principu přidělení a podpory u ženijního vojska.

V článku jsou nejprve stanoveny podmínky, na kterých závisí úspěšné splnění úkolů ženijního zabezpečení operace a boje. Jedním z nejdůležitějších prvků splnění těchto úkolů ženijním vojskem je vhodná organizace velení ženijnímu vojsku na všech stupních v součinnosti s ostatními druhy vojsk.

Po vysvětlení podstaty principu přidělení a podpory, jehož správnost potvrzují zkušenosti z Veliké vlastenecké války Sovětského svazu, rozbor autor úkoly a význam ženijních vojsk v různých druzích bojové činnosti, poukazuje na účelnost použití principu přidělení nebo podpory ženijních vojsk v závislosti na podmínkách určujících nejracionálnější využití techniky a speciální přípravy těchto vojsk.

V závěru zdůrazňuje, že forma posílení ženijními vojsky (přidělení nebo podpora) bude záviset v každém konkrétním případě na vytvořené konkrétní situaci.

6. *Brig. gen. W. Komar*, O nedílné pravomoci náčelníků.

V úvodu autor konstatuje, že v polské lidové armádě jsou všechny podmínky pro uplatňování principu nedílné pravomoci, který je mocným zdrojem rozvoje Sovětského svazu jak v oblasti hospodářské, tak v oblasti vojenské.

Uvádí výroky jednoho ze zakladatelů marxismu Engelse o otázce nedílné pravomoci, popisuje cestu rozvíjení tohoto principu v Sovětském svazu a zejména v Sovětské armádě, která se stala díky moudrému Leninovi a Stalinovu vedení nejmocnější armádou světa.

Jedním ze zdrojů síly Sovětské armády je uplatňování principu nedílné pravomoci velitelů, založeného na uvědomělé kázní, která je možná jen v armádě stojící na stráž zájmů pracujících mas.

V článku je pak rozebrán rozvoj principu nedílné pravomoci v polské lidové armádě v konkrétních podmínkách výstavby lidové vlády a boje s pravou nacionalistickou úchylkou.

Dále poukazuje autor na nutnost zesílení nedílné pravomoci v daném období a vyjmenovává povinnosti velitele a politického aparátu při zvyšování ideově politické výchovy vojsk, jejich kázně a bojových vlastností.

V závěru zdůrazňuje význam použití principu nedílné pravomoci při zvyšování bojové připravenosti polské armády k ochraně vlasti před jakýmkoli útokem anglo-amerických imperialistů.

7. Plk. M. Hopman, Účast polské armády v berlínské operaci.

V článku seznamuje autor čtenáře s bojovou činností útvarů a vyšších jednotek polské armády v grandiosní berlínské operaci, která vedla k úplné a bezpodmínečné kapitulaci hitlerovského Německa.

V úvodu vysvětluje politickou a vojenskou situaci vytvořenou po zímání ofensivě Sovětské armády r. 1945, zvláště se zabývá plány anglo-amerického velení na obsazení Berlína využitím skutečného přerušení dalšího odporu hitlerovských vojsk na západní frontě.

Dále probírá charakteristické rysy plánu sovětského vrchního velitelství, uskutečněného vojsky 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu za operační součinnosti s vojsky 2. běloruského frontu, jemuž velel maršál Rokossovský.

Autor popisuje podrobně činnost 1. a 2. polské armády, které se účastnily operace ve svazku 1. běloruského a 1. ukrajinského frontu. Zdůrazňuje vysoké mistrovství velitelů a vysoké morálně politické vlastnosti všech příslušníků polského vojska. Projevovalo se to ve správné volbě směru hlavního úderu, v používání odvážného a rychlého manévru, v organizaci součinnosti druhů vojsk a také v rozhodném rázu útočných operací a v úporném a aktivním vedení obrany.

Na konec popisuje autor činnost 1. „Varšavské“ pěší divise a ostatních jednotek polské armády, které se přímo účastnily dobývání Berlína, operace, kterou vyvrcholila válka na evropském válečném poli. V závěru zdůrazňuje velký význam bojových zkušeností, které získala polská lidová armáda v berlínské operaci bojujíc bok po boku s nejlepší armádou světa — Sovětskou armádou, a význam pevného přátelství se Sovětským svazem, zpečetěného společně prolitou krví na bojištích.

8. Plk. zdrav. P. Zagórski, Bakteriiová válka v Koreji a v Číně.

V článku je podán obraz zločinné povahy příprav Spojených států amerických na bakteriiovou válku pěstováním bakterií způsobujících epidemická onemocnění. Autor popisuje metody bakteriové války používané americkými imperialisty v Koreji a v Číně a odhaluje jejich zločinný nelidský ráz.

Poté se autor zabývá organizací protiepidemické obrany v Koreji a Číně. Díky přátelské a nezištné pomoci Sovětského svazu a zemí lidových demokracií a také ukázněnosti obyvatelstva a provedení řady profylaktických opatření dosáhl korejský a čínský lid velkých úspěchů v boji s epidemiemi a tím byly zmařeny zločinné plány zaprodanců Wall Streetu.

V závěru zdůrazňuje, že není takové síly, která by mohla zlomit vůli lidu bojujícího za svou svobodu a nezávislost a že byla v očích světového veřejného mínění úplně odhalena zločinnost amerických imperialistů pokoušejících se ovládnout svět.

9. Mjr. J. Margulies, Některé otázky rozvoje vojenského umění Rudé armády v období občanské války (2. část).

V druhé části své práce ukazuje autor na příkladech bojové činnosti Rudé armády ve válce proti intervenci Pilsudského a Wrangela rozvoj vojenského umění mladé armády socialistického státu a poznamenává, že se tento rozvoj projevil ve velkém rozmachu akcí, v mistrných formách hlubokých operací prováděných k prolomení, obklíčení, rozražení a pronásledování nepřítele. V závěru podává všeobecnou charakteristiku bojové činnosti Rudé armády v období občanské války, z jejichž zkušeností byly položeny základy sovětského vojenského umění, které dokázalo svou převahu ve velkých bitvách Veliké vlastenecké války.

10. Por. M. Krwawicz, Tažení roku 1627 v Pomoří a bitva u Olivy.

Článek pojednává o tažení švédského krále Gustava Adolfa za ovládnutí Pomoří a o významné bitvě tohoto tažení u Olivy, při níž se vyznamenalo mladé polské loďstvo vítězstvím nad loďstvem švédským.

11. Plk. M. Janiszewski, A. S. Popov a jeho dílo.

Autor popisuje první pokusy A. S. Popova směřující k praktickému využití jeho velkého vynálezu — radiotelegrafie, jejich výsledky a práci skupiny pokrokových vlastenců za uplatnění tohoto vynálezu ve prospěch lidu. Připomíná, že teprve socialistická vlast vytvořila podmínky pro neomezený rozvoj využití radiotechniky.

V rubrice „Diskuse a polemika“ je polemický příspěvek mjr. Bortnowského k článkům otištěným v únorovém a březnovém čísle: O vojenském umění Tadeáše Kosciuszka.

V rubrice „Konzultace“ je článek plk. P. Bielowa o ekonomickém potenciálu a jeho významu v podmínkách současné války.

Obsah 4. čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

1. *Bolesław Bierut*, prezident Lidové republiky polské.

Nejsvětější povinnost strany — starost o prostého člověka a zlepšení jeho životních podmínek, o jeho lepší osud a budoucnost.

(Projev presidenta Bieruta na slavnostní akademii ve Varšavě, věnované jeho 60. narozeninám).

2. *Pplk. I. Klos*, Protitankové zabezpečení útočného boje.

V úvodu zdůrazňuje autor, že zabezpečení výsokého tempa a tím i úspěchu útočné činnosti v soudobých operacích závisí ve značné míře na včasné naplánování systému protitankového zabezpečení a jeho uskutečnění během útoku.

Po vypočetní úkolů, které má splnit systém protitankového zabezpečení, rozbírá autor základní principy organizace a základní prvky tohoto systému, síly, prostředky a opatření nutná k odrazení protiúderů velkých tankových záloh bránícího se nepřitele.

Článek pojednává dále o úkolech druhů vojsk při protitankovém zabezpečení v jednotlivých obdobích operace (boje) a zvláště zdůrazňuje nutnost nejtěsnější bojové součinnosti všech protitankových prostředků.

Dále je vysvětlena úloha vševojskového velitele a jeho štábu při plánování protitankového zabezpečení, při organizaci velení a součinnosti mezi jednotlivými prvky tohoto zabezpečení v těsné součinnosti se štáby druhů vojsk.

V závěrečné části se zdůrazňuje, že jen spolehlivá organizace, správné a sladění využití protitankových sil a prostředků všech druhů vojsk a také rozhodný manévry v průběhu operace k získání převahy na ohroženém směru umožní úspěšně odrazit protiúder nepřátelských tankových sil a vytvoří předpoklady k zničení nepřátelského uskupení provádějícího protiúder.

3. *Plk. K. K.*, Obrana Londýna a Antverp proti dálkovým létajícím střelám a raketám za druhé světové války.

Článek obsahuje kritické zhodnocení anglického systému obrany Londýna a amerického systému obrany Antverp proti úderům německých dálkových zbraní „V1“ a „V2“. Použití těchto nových prostředků k bombardování nepřátelského týlu mělo souvislost s úplnou porážkou hitlerovského letectva na východní frontě.

Autor pak rozbírá účinnost anglických a amerických prostředků na obranu proti dálkovým zbraním a celého obranného systému na podkladě údajů o počtu zničených dálkových střel. Dochází k závěru, že se použití systém ukázal málo účinným vzhledem k nedostatečné součinnosti prostředků protiletectvé obrany, nejasnostem v otázce velení těmto prostředkům a rovněž proto, že nebylo využíváno širokého manévru silami a prostředky k zabezpečení ohrožených směrů.

V závěru uděluje autor článku obrovský rozvoj reaktivních zbraní v posledních letech, což klade na obranu proti nim vysoké požadavky.

4. *Mjr. J. Margulies*, Některé otázky, související s rozvojem vojenského umění Rudé armády v období občanské války v letech 1918 až 1920.

V úvodu k první části článku ilustruje autor na podkladě číselných údajů veliký počet sil a prostředků použitých kapitalistickými zeměmi se Spojenými státy americkými v třech pochodech proti mladé Sovětské republice, aby byl v Rusku obnoven kapitalismus.

Po všeobecné charakteristice bojových akcí Rudé armády v období občanské války vysvětluje autor úsilí bolševické strany a jejích vůdců Lenina a Stalina o organizaci pravidelné armády nového typu o vypracování základů sovětské vojenské vědy a vojenského umění.

Na příkladech velikých operací Rudé armády, provedených za přímého vedení soudruha Stalina v letech 1918 až 1919, ukazuje autor, jak se vytvářely nové formy a základy plánování a provedení operací, organizace velení a součinnosti druhů vojsk.

Porážka dobře vyzbrojených vojsk vnitřní kontrarevoluce a zahraniční intervence nesporně dokazuje převahu sovětského vojenského umění a vojenské vědy nad vojenskými doktrínami západních armád,

5. *Plk. inž. F. Frolow* a *pplk. B. Michalewicz*. O souvislosti ruské a sovětské vědy s otázkami rozvoje vojenské techniky.

Rozvoj techniky, zejména ve strojovém období válek, těsně souvisí s pokrokem příslušných odvětví vědy. K vytvoření vynikající vojenské techniky ve velké míře přispěli ruští a sovětské učenci, jako Mendělejev, Žukovskij, Ciolkovskij, Vavilov a jiní.

Na příkladu dělostřelectva a letectva autorů ukazuje závislost rozvoje vojenské techniky na úrovni vědy a na stupni rozvoje výrobních sil, které mají jen v socialistickém státě neomezené možnosti rozšiřování a které díky objevům učenců, péči strany, vlády a osobně soudruha Stalina dosáhly úrovně v kapitalistických zemích nevidané.

Opíraje se o konkrétní příklady vlivu pokrokové ruské a sovětské vědy na rozvoj vojenské techniky, docházejí k závěru o otázkách organizace a provedení vědecko-výzkumných prací spojených s rozvojem vojenské techniky v obrozené polské armádě. Ukazují, že celý průběh nedávno uspořádaného kongresu polské vědy a usnesení tohoto kongresu svědčí o tom, že v rozvoji polské vědy pod vlivem příkladu sovětské vědy a na podkladě připomínek soudruha Bieruta nastal obrát v tom smyslu, že se polská věda zaměřila na službu lidu, na službu jeho ozbrojeným silám, které jsou na stráž zájmů státu, strany a socialistické práce.

6. *Plk. M. Korzow*, Některé otázky vojenské pedagogiky.

V úvodu se poukazuje na převahu sovětské vojenské pedagogiky, vybudované na základech marxismu-leninismu, nad buržoasní pedagogikou sloužící zájmům vykořisťovatelských tříd.

Potom autor popisuje složitý proces získávání znalostí a praktických návyků ve vojenské oblasti, které spolu s vysokou ideově politickou úrovní dosvědčují

nepřekonatelné vlastnosti vojáků armády socialistického státu, armády nového typu.

V rubrice „Polemika a diskuse“ je polemický příspěvek plk. W. Markiewicz k otázkám historického vývoje ruského dělostřelectva, obsaženým v někte-

řích článcích časopisu „Bellona“. Příspěvek je uváděn na pravou míru na podkladě historických dokumentů.

V rubrice „Kritika a bibliografie“ jsou recenzovány dvě knihy pojednávající o generálu J. Bemovi a kniha o osvobození Kolobřehu.

Obsah 7. čísla polského časopisu „Myśl wojskowa“, ročník 1952

Na čelním místě je otištěn text projevu presidenta Lidové republiky polské z 18. 7. 1952 o návrhu nové ústavy a doslovný text tohoto návrhu.

V článku „V. Lenin o týlu a organizaci zásobování Rudé armády v období zahraniční intervence a občanské války“ pojednává brig. gen. A. Kinasow o tom, jak V. Lenin rozvinul hlavní zásady vědeckého socialismu, že organizace armády, vedení války a boje přímo závisí na ekonomických podmínkách, o tom, jaký význam přičítal týlu a možnostem jeho využití pro potřeby armády a jakou pozornost věnoval organizaci pevného týlu.

Dále obsahuje 7. číslo tyto články:

Plk. W. Wydra, Boj v obklíčení a východ z něho.

Jako podmínky vzniku obklíčení uvádí autor: masovou účast vojsk vyzbrojených soudobou vojenskou technikou, manévrový ráz bojů a jejich rychlý průběh a velké zvětšení úderné síly soudobých druhů vojsk. Obklíčení může vzniknout v každém druhu boje, to učí zkušenosti z Veliké vlastenecké války.

V další části rozbírá autor podmínky vzniku obklíčení v jednotlivých druzích boje a charakterizuje způsob boje, bojové sestavy, součinnost s vojsky vně obklíčení a otázky velení v závislosti na druhu činnosti, při němž vzniklo obklíčení.

Podrobně se pak zabývá organizací boje v obklíčení podle jednotlivých období boje, určuje úkoly různých druhů vojsk a vyšších jednotek, vytvoření bojové sestavy, úkoly záloh, organizace velení, spojení a součinnosti druhů vojsk a části bojové sestavy. Podrobně popisuje zvláštnosti protitankové, protichemické, protivzdušné, protiletectvé a protipožární obrany, vyplývající z rázu boje v obklíčení a též politické a materiálně technické zabezpečení boje v obklíčení vyšší jednotky.

Plk. W. Pniewski, Hydrometeorologické zabezpečení útočné operace s násilným přechodem vodních překážek.

V úvodu podává autor všeobecné údaje o vojenské hydrometeorologické službě o jejím poslání a úkolech a pak uvádí charakteristické znaky hydrometeorologického zabezpečení útočné operace snáhlým přechodem vodních překážek. Podrobně vypočítává úkoly vojenské hydrometeorologické služby při zabezpečení bojové činnosti všeobecně a zvlášť při útočné činnosti s násilným přechodem vodních překážek. Úkoly hydrometeorologické služby jsou různé podle toho, v čí prospěch jsou určeny.

V článku jsou rozvedeny úkoly pro potřebu štábů vševojskových vyšších jednotek, pro ženijní vojsko, dělostřelectvo, letectvo a chemické vojsko. Autor připomíná nutnost těsné součinnosti vojenské hydrometeorologické služby s všeobecnou státní hydrometeorologickou službou a vědeckými středisky,

majícími bohatý archivní materiál z dlouhého časového období a široce rozvětvenou síť pozorovacích stanic.

V závěru se autor odvolává na zkušenosti Sovětské armády při překonávání takových vodních překážek, jako je Dněpr, Dněstr, Desna, kde vhodně využití údajů hydrometeorologické služby umožnilo velitelské získat taktickou převahu nad nepřitelem a získat úspěch provedených operací.

Plk. M. Hopman, Ukrajinské tažení Sovětské armády v roce 1943 (Bitva o Dněpr).

Autor popisuje průběh operace Sovětské armády při t. zv. bitvě o Dněpr v roce 1943 a to počáteční situaci, sestavu hitlerovských vojsk a plány jeho velitelů, plán vrchního velitelství Sovětské armády a všeobecný průběh bitvy podle tří jejích období. K článku jsou připojeny tři náčrtky.

Mjr. S. Rajewski, Význam Rumjanceva pro rozvoj ruského vojenského umění.

Autor seznamuje čtenáře s vynikajícím vojevůdcem ruské armády XVIII. století P. Radimcem, který v boji mezi dvěma směry — reakčním představovaným vlivy západu (Pruska) a pokrokovým, ruským — má zásluhu o vítězství národního směru, bezručího v počet hospodářský rozvoj Ruska a lidové složení jeho armády.

Vysvětluje systém tehdejší západoevropské „kordonové“ strategie a lineární taktiky, proniknuli do ruské armády v době nástupců Petra I., a systém strategie a taktiky zavedený Rumjancevem do ruské armády v době sedmileté války a rusko-turecké války v letech 1768 až 1774. Nová strategie a taktika vyznačující se rozhodnou činností sil soustředěných na hlavním směru k zničení nepřátelské armády, nová forma bojové sestavy a metody vedení boje, součinnost druhů vojsk a jejich úkol v boji — to byl přelom ve vojenském umění manufakturního období, který určil směr dalšího vývoje nejen ruského, ale i světového vojenského umění.

Rumjancevy názory o nedílné velitelské pravomoci, o závislosti války na politice udržely se daleko do budoucnosti.

V závěru zdůrazňuje autor Rumjancevův vliv na vytváření vojevůdcovského mistrovství Suworovova a úlohu Rumjancevovu v rozvoji vlastní ruské vojenské školy.

V rubrice „O cizích armádách“ je článek o reakční podstatě a agresivním rázu americké vojenské ideologie, přetištěný v překladu z časopisu „Krasnaja zvezda“ z 9. 7. 1952.

V rubrice Kritika a bibliografie jsou recenzovány knihy W. Bortnowského „O velkopolském povstání v roce 1848“ a A. Korthy „Náčrt historie sovětského vojenského umění v období občanské války 1918 až 1920“.

Obsah 5. čísla maďarského časopisu „Katonai Figyelő“, ročník 1951

Vševojskový odborný časopis maďarské lidové armády „Katonai figyelő“ přináší ve svém 5. čísle z r. 1951 celou řadu zajímavých článků, které se nejvíce zabývají problémem vedení boje v horském a zalesněném terénu. Úvodem k této tematice jsou uvedeny tři články, pojednávající všeobecně o zvláštěnostech boje v horách vůbec, o vlivu horského a zalesněného terénu na provedení útoku a tím i na organizaci obrany, která pak tvoří hlavní předmět dalších článků, pojednávajících o boji v horách.

Z těchto článků zásadní tematiky je třeba uvést především článek *mjr. gšt. Kerekes*, Všeobecné zásady boje v hornatém a zalesněném terénu. Autor provádí rozbor všech vlivů horského a zalesněného terénu na bojovou činnost pěchoty a ostatních druhů vojsk a uvádí hlavní zásady pro organizaci útočného a obranného boje. Podobně je zpracován i článek *mjr. Safáriho*, Vliv terénu na boj, operace a obranu v horském a zalesněném terénu, v němž aplikuje své všeobecné vývoody k problému obrany v zalesněných horách. Autor zkoumá vlivy všech druhů terénu, jako na př. roviny, pahorkatiny, středohoří a vysokých hor, na pohyb, pobyt a boj všech druhů vojsk, hodnotí kladné i záporné stránky těchto vlivů v jednotlivých údobích boje a soustřeďuje své poznatky na vedení obranného boje v zalesněném a horském terénu. Článek je uzavřen krátkým dějinným přehledem o tom, jak se uplatňovaly vlivy terénu na vedení válečných operací. Tyto všeobecné články doplňuje konkrétními údaji další článek sovětského autora *pplk. Gordejeva* Boj v horách, v němž je proveden rozbor německých útoků na Kavkaze r. 1942 a popsán způsob provádění aktivních obranných bojů Sovětské armády.

O obranném boji v zalesněném a horském terénu s hlediska bojové činnosti tankového vojska zmiňuje se článek *mjr. Farase* Úkol tankových a motorizovaných jednotek při obraně v hornatém a zalesněném terénu. Autor hodnotí vlivy tohoto terénu na pohyblivost tanků a podle zkušeností z Veliké vlastenecké války probírá možnosti a způsoby použití tanků v horách a lesích. V závěru článku shrnuje autor hlavní úkoly, které mohou plnit tankové nebo motorizované vyšší jednotky v hornatém terénu v operační hloubce po průlomu nepřátelské obrany.

Tematikou obrany v zalesněných horách s hlediska různých druhů vojsk zabývají se další články, z nichž jsou nejzajímavější články od *plk. Lóránta* Dělostřelecké zabezpečení obrany v lesích a horách, a *kpt. Úrmösiho* Protiletectká obrana vyšších jednotek za obrany v horském a zalesněném terénu a *stat. kpt. Szilágyiho* Některé zvláštnosti v organizaci spojení za obranného boje v zalesněných horách. Ženíjní školní skupina maďarské vojenské akademie připojila k této

tematice svůj článek Ženíjní práce za obrany v zalesněném a horském terénu, v němž po úvodních poznámkách všeobecného rázu jsou podány poznatky o využití a zdokonalení přirozených překážek, jakož i o stavbě umělých překážek, o úpravě pozorovacích, budování zákopů a palebných ohňosek na různé půdě, jakož i dále o využití dřeva při budování zákopů, krytů a palebných srubů, při stavbě silnic, lávek a mostů v horském a zalesněném terénu. Technické údaje jsou doplněny 17 náčrtů. Serii článků s uvedenou tematikou uzavírá článek *pplk. Láma* Organizace týlu a zásobování vojsk za obrany v horském a zalesněném terénu, který rozbírá dopravní možnosti v horách, dotýká se využití lanových drah a letecké dopravy a závěrem charakterizuje týlovou službu v horách s hlediska její organizace, úkolů, protiletectké obrany a bojového zajištění.

V souvislosti s tematikou uvedených článků zasluhuje pozornosti článek *G. Illése* Vojenská geologie, v němž autor upozorňuje na možnost a nutnost využít všech geologických vlastností bojového prostoru, jako na př. při řešení problému opatřování vody, odvodňování, úpravy a udržování cest; letišť, provádění opevňovacích prací, zajištění stavebního materiálu a různých průmyslových surovin.

Z ostatních článků, které se dotýkají různé vojenské tematiky, zasluhuje pozornosti článek *plk. Kozmy* Dělostřelecká podpora pěšího praporu v obraně. Známý autor podává tu rozbor činnosti a rozvrh práce, kterou provádí velitel dělostřeleckého oddílu, a uvádí vzory písemných dokladů. Další článek *plk. Takátse* Organizace zdravotnické služby při násilném přechodu řeky probírá otázku rozmístění obvažišť a jejich přemísťování po sledech podle postupu a průběhu útoku a zdůrazňuje spolupráci náčelníků zdravotnické služby s veliteli ženíjních vojsk, které provádějí přepravu přes řeku. Praktické pokyny pro velitele a důstojníky štábů přináší článek *pplk. Sipose* Vedení a úprava pracovní mapy s 22 náčrtů.

Na konci recenzovaného čísla přináší časopis článek *T. Eszeho* Rákocziho první polní tažení, v němž je popisována Rákocziho činnost v odboji proti cizí šlechtě a rozbor jeho prvního tažení v oblasti na východ od řeky Tisy r. 1703. V rubrice, která přináší kritiku a recenze nových knih, je celkem pět obsáhlých recenzí, z nichž je nutno uvést recenzi knihy dvou autorů: *Karsaiho* a *Pamlényiho*, která vyšla pod názvem Bílý teror. Ličí protirevoluční teror buržoazních vlád v Maďarsku v období po zániku republiky rad r. 1919 do konce r. 1923, kdy se Matyáš Rákosi, nynější vůdce a učitel maďarského pracujícího lidu, vrací ilegálně do vlasti.

(Zpracovalo Vojenské dokumentační středisko)

Z obsahu amerického časopisu „Military Review“, ročník 1950

V *Military Review* ze srpna 1950 byl uveřejněn článek plk. americké armády T. F. Van Natta, v kterém se obírá některými nedostatky v provádění průzkumu a jeho řízení veliteli americké armády.

Autor uvádí, že při školení důstojníků americké armády je v dostatečné míře pamatováno na výcvik o zásadách, organizaci a technice průzkumu a že přitom jsou velmi účelně školeni zpravodajské orgány všech stupňů. Dnešní stav výcviku dává každému důstojníku americké armády základní vědomosti o organizování průzkumu, jeho provádění a vyhodnocování zpráv.

Podle autora se však jeví nedostatky ve využití zpráv, v řízení průzkumu veliteli a ve správném náporu velitelů na použití a možnosti zpravodajských orgánů.

Většina amerických velitelů se podle autora domnívá, že zprávy „přicházejí samy“, že není jejich povinností řídit průzkum, konečně nemají zájem o činnost zpravodajských orgánů a průzkumných součástí a nesprávně posuzují možnosti a závěry o nepříteli, které jim mohou zpravodajské orgány předkládat.

Autor uvádí, že je nutno vidět provádění průzkumu jako velmi rozsáhlou činnost, kdy jednou z hlavních podmínek úspěchu je denní „tvrďá“ práce zpravodajských orgánů.

Velitel musí si uvědomit, že

a) zpravodajské orgány jsou orgány velitele k získání zpráv a že za jejich činnost jsou odpovědní velitelé,

b) zpravodajské orgány mohou veliteli říci své závěry o možnostech nepřitele, nejsou však „kouzelníky“, kteří by mohli přesně uhodnout zámýsl nepřitele,

c) hodnota práce zpravodajských orgánů je přímo závislá na zájmu velitele o průzkum a na hodnotě (výběru) zpravodajských orgánů.

Dále uvádí autor, že si za druhé světové války velitelé vyšších taktických a operačních jednotek často stěžovali, že jejich zpravodajské orgány a průzkum vůbec zklamal, že nesplnil své úkoly. Autor říká, že by se žádný velitel neopovážil tvrdit, že týlové zabezpečení, plánování a p. v jeho jednotce nesplnilo své úkoly. Bohužel přitom není obvyklým zjevem, že velitelé pokládají činnost zpravodajských orgánů a průzkumu vůbec za činnost, o kterou oni se nemusí starat. Velitel nesmí podle autora svalovat vinu za nesplnění úkolů na zpravodajské orgány; nesplní-li tyto orgány svůj úkol, je všechna vina na veliteli.

Poté uvádí autor, že mnozí velitelé nejsou spokojeni s tím, že zpravodajské orgány ve svých dokladech uvádějí „možnosti“, nepřitele. Žádají odpověď na otázku, co bude dělat nepřítel, chtějí znát „zámýsl“ nepřitele. Zdráhal-li se zpravodajský orgán odpovědět na tuto otázku, byl vyměněn. Totéž se stalo zpravodajským orgánům, kteří odpověděli na tuto otázku a myšlili se. Autor uvádí, že za druhé světové války bylo z těchto důvodů zbaveno funkcí velmi mnoho zpravodajských orgánů.

Podle mínění autora je nutno, aby si všichni velitelé uvědomili, že zpravodajský orgán nemůže říci,

co chce nepřítel udělat. Jako potvrzení svých slov uvádí, že většina velitelů americké armády ve svých přednáškách a p. zdůrazňuje, že během války zahajovali své operace jen s hrubým plánem průběhu operace a že bylo nemožné pro zpravodajské orgány „uhodnout“ celý průběh činnosti amerických vojsk během té nebo oné operace. Autor říká, že ani důstojníci operačního oddělení často neznali úmysl svého velitele během boje (1).

Podotýká, že za druhé světové války jedna z amerických divísi za útočné operace armády prováděla za této operace několik útoků. Během pěti útoků nepřítel buď ustoupil nebo podnikal protiútoky na jiném směru. Za sedmého útoku divise nepřítel podnikl protiútok a srazil divisi, takže utrpěla velké ztráty. Náčelník zpravodajského oddělení divise o každém případě uváděl ve svých dokladech možnosti nepříteli, směry a sílu možných protiútoků. Poněvadž však nepřítel v pěti případech protiútok neprovedl, nebral velitel divise nadále v úvahu zpravodajským důstojníkem správně uváděnou možnost provedení nepřátelského protiútku a tak došlo k neúspěchu. Autor uvádí, že tento příklad velmi dobře charakterizuje velitele, kteří žádají, aby jim zpravodajský orgán odpověděl na otázku „co dělá nepřítel“, a za druhé, uvádí jej jako příklad toho, že možnosti nepříteli je nutno vždy brát v úvahu.

Autor uzavírá tuto otázku tím, že prý se může podařit několikrát správně uhodnout zámýsl nepříteli, že však se to nemusí podařit vždy.

Kromě toho uvádí autor, že hodnota práce zpravodajských orgánů je závislá na jejich kvalitě. Velitel, který při výběru svých zpravodajských orgánů nedbá na jejich kvalitu (znalosti a charakter), rozhodně se dopouští chyby, která se projeví během boje.

Často prý jsou na místa zpravodajských orgánů vybíráni lidé „třetího řádu“, t. j. málo kvalitní.

Konečně velmi mnoho velitelů podle názoru autora nezná způsoby činnosti a provádění průzkumu. Velitel musí být schopen řídit činnost zpravodajských orgánů. Zvláště si musí velitel být vědom toho, že je třeba zachovávat určitá obranná zpravodajská opatření i přes to, že tím je zpomalena nebo ztížena taktická nebo operační činnost. (Poznámka redakce: V americké armádě zpravodajští důstojníci a zpravodajská oddělení provádějí nejen zpravodajství, t. j. průzkum nepříteli a terénu, nýbrž i funkce obranné zpravodajské, jako protiažurní činnost, protipartyzánskou činnost, utajené velení, zastírání atd. Proto i doklady zpravodajských důstojníků a náčelníků zpravodajských oddělení obsahují část týkající se obranné zpravodajských opatření atd.) Velitel proto musí i po této stránce brát v úvahu návrhy zpravodajských orgánů a uvážit, zda výhody získané urychlením operací vyváží výhody zachování překvapení.

Svůj článek uzavírá autor tím, že velitel musí osobně řídit činnost zpravodajských orgánů a že je odpověden za provádění průzkumu. Poněvadž zpravodajské orgány jsou jeho orgány, musí znát jejich práci a starat se o ni a je jeho nedostatkem a chybou, pracují-li špatně.

Článek je poučný, neboť odhaluje vážné nedostatky amerického velitelského sboru a umožňuje nám učit si představu o kvalitách amerických vyšších velitelů, pokud jde o řízení zpravodajské služby.

Velitel se nestará o činnost svých orgánů, neřídí ji, a to právě tam, kde celé jeho rozhodnutí závisí na zprávách o nepříteli. Sovětské vojenské umění a náš Polní řád klade průzkum, a tedy i činnost zpravodajských orgánů, na první místo v bojovém zabezpečení a neustále zdůrazňuje, že zprávy o nepříteli a terén jsou podkladem rozhodnutí velitele a že bez nich nelze se rozhodovat správně.

Hazardérství ve vedení boje, bez promyšleného plánu, a jak uvádí autor, že ani náčelník operačního oddělení neví, co velitel zamýšlí, a konečně požadování odpovědi na otázku „Co bude dělat nepřítel“ je charakteristické pro Američany. Ačkoliv nelze zřejmým obecně, svědčí to o duchu amerického velitelského sboru vychovávaného v duchu útočné doktriny. Domnívám se proto, že jde o hazardérství, ne o pružnost vedení boje, která se projevuje uvážením a proplánováním řady možností (způsobů) ve vedení boje.

Konečně článek potvrzuje známou již skutečnost o nedokonalostech v činnosti štábů americké armády, o nedostatku řízení jejich činnosti veliteli a o podceňování zpravodajství a průzkumu v americké armádě. Nedostatečně pracující zpravodajství způsobilo, že von Rundstedtova ofenziva r. 1944 dovedla úplně překvapit Američany a způsobit kritickou situaci. Naproti tomu správná činnost sovětských zpravodajských orgánů a průzkumu vůbec měla velmi značný podíl na vítězstvích Sovětské armády nad fašistickým nepřítelem. Jistě že v ní nedocházelo k tomu, aby pro zpravodajskou službu a pro průzkum byli vybíráni lidé „třetího řádu“, jak uvádí autor, že se tak děje v americké armádě.

Autor článku, plukovník americké armády a nyní učitel americké koleje pro výchovu důstojníků generálního štábu, byl během druhé světové války sám zpravodajským důstojníkem u vyšší vševojskové jednotky. Mluví tudíž z osobních zkušeností a je jistě také dobře informován o znalostech a o názorech dnešních amerických vyšších velitelů.

*

V *Military Review* z května 1951 byl uveřejněn článek o organizaci americké pěší divise, v kterém autor, *plk. americké armády D. T. Kellett* dokazuje, že nynější organizace americké pěší divise nevyhovuje podmínkám soudobého boje.

Autor, odvolávaje se na zkušenosti americké armády v intervenční válce v Koreji, tvrdí, že nynější organizace americké divise, založená na systému „tří“, má svoje nedostatky. Jedním z nich je podle autora nedostatek pružnosti v organizaci. Za druhé světové války prakticky nikdy velitelé divisi za útočného boje neveleli třem pěším plukům, nýbrž vždy tvořili t. zv. „bojová skupení“ často složená ze zesílených pěších praporů. Na druhé straně velitelé sborů brali pěším divisím jejich organické prostředky a přidělovali je jiným divisím, které plnily důležité taktické úkoly.

Dnes je prý třeba zvýšit údernou sílu divisi. Ame-

rické divise mají být organizovány tak, aby se každá z nich rovnala několika divisím nepřítele jak palebně, tak pohyblivostí a pružností organizace jednotek divise. Práce na vypracování organizace pěších, obrněných a výsádkových divisi, započaté po ukončení druhé světové války, byly ukončeny r. 1948. V Koreji mohla být prozatím prakticky vyzkoušena jen nová organizace pěší divise. Podle autora vedou dosavadní zkušenosti z Koreje k těmto závěrům o nové organizaci pěší divise:

- a) nedostatek početních stavů pěchoty,
- b) dělostřelectvo divise nestačí plnit všechny úkoly a je vždy nutno vyžadovat zesílení dělostřelectvem sboru nebo zásahem taktického letectva,
- c) pohyblivost divise a pružnost její organizace nebylo možno plně využít,
- d) tylové složky divise tvoří celek, nedoplňují se dostatečně.

Autor uvádí, že ze zkušeností v Koreji vzhledem ke zvláštnostem terénu a k „obraně válce Američanů“ nelze jistě činit zcela plnohodnotné závěry. Americké jednotky v Koreji prý nejsou plně vybaveny a měly průměrně 60% z předepsaných početních stavů osob.

(Poznámka. Organizace americké pěší divise je obsažena ve vydaných služebních pomůckách a je tedy dostatečně známa velitelskému sboru naší armády. Proto se o ni nezmiňuji.)

V další části článku uvažuje autor o podmínkách příštích válek a o možném nepříteli. Píše, že

— nepřítel bude mít převahu v pozemních jednotkách. Proto budou na americké divise kladeny větší požadavky, pokud jde o palebnou sílu, pohyblivost a schopnost vést boj samostatně. Za příští války bude méně možností vzájemné podpory a kompaktní bojové sestavy,

— prostor vedení operací bude širší, větší a terén většinou přehledný. Proto budou divisím dopřány větší úseky a pásma činnosti. Často dojde k tomu, že divise budou mít odkrytá křídla (boky). Divise musí proto mít ve své organizaci jednotky schopné rychlého manévru a velké úderné síly, aby mohly účinně zasáhnout proti nepříteli, který se bude snažit o obchvat křídel nebo obejít boky, nebo o infiltraci a útok z týlu,

— bude nutno zvýšit palebnou sílu alespoň v taktické míře, jak tomu je u nepříteli. V Koreji překvapila Američany značná palebná síla lidové demokratické armády,

— taktický úspěch bude záviset na schopnosti amerických jednotek, aby si uchovaly iniciativu i za obranných operací, což je zase podmíněno pohyblivostí, palebnou silou a možností vést boj samostatně,

— početní stav tylových složek je příliš velký. Je nutno zvýšit počty bojovníků.

Vycházeje z těchto závěrů, autor navrhuje, aby v americké pěší divisi byl zvýšen počet bojových jednotek, aniž by se podstatně změnil početní stav tylových složek. Uvádí, že v nynější pěší divisi je celkem 10 945 osob, které bojují (pěchota a dělostřelectvo, které se účastní přímo boje a že 7 851 osob nebojuje a tvoří velitelské a štábní orgány, administrativní a tylové složky, neboli 42% z celkového početního stavu divise.

Poznámka. Při tom autor článku nepřihlíží

k tomu, že i v pěších rotách a v bateriích dělostřelectva jsou početné velitelsko-štabní a tylové složky. Počítá proto mezi „bojovníky“ všechny osoby, které organizačně patří do pěších rot, doprovodných rot a dělostřeleckých baterií, tankových součástí a p. Ve skutečnosti je počet opravdových „bojovníků“ daleko menší, v celku jen asi 4500 mužů. Má to význam hlavně za bojů v lesnatém horském terénu a za boje v osadách. Stížnosti na nedostatek pěchoty jsou v americkém vojenském tisku obvyklé a jsou pronášeny americkými důstojníky, kteří nabylí určitých zkušeností v intervenční válce v Koreji. Autor uvádí, že již v divisi je poměr bojovníků a nebojovníků téměř 1 : 1, v armádě a v celkovém využití lidských sil vůbec dosahuje přibližně u Američanů poměr 1 : 7, t. j. na jednoho bojovníka připadá 7 osob v týlu. Naproti tomu uvádí, že v divisích korejské lidové demokratické armády a u čínských dobrovolníků je počet příslušníků tylových složek jen asi 3500 až 4500 osob. V americkém vojenském tisku je velmi často kritizována dnešní organizace americké pěší divise nebo jednotlivých jejích součástí, zejména neúměrnost počtů tylových složek. Není tedy komentován článek ojedinelým. Autor navrhuje, aby pěší divise byla zesílena o tyto součásti:

- 1 prapor mechanisované pěchoty (o jedné velitelské rotě a 4 rotách pěchoty),
- 1 oddíl 105mm samohybných houfnic (o 1 velitelské baterii, 1 pomocné baterii a 3 bateriích po 6 samohybných dělech), celkem 18 samohybných houfnic 105mm,
- 1 oddíl 155mm samohybných houfnic (o 1 velitelské baterii, 1 pomocné baterii a 3 bateriích po 6 samohybných dělech), celkem 18 samohybných houfnic 155mm,
- 1 protiletadlovou baterii (8 protiletadlových dvojhlavňových děl 40mm a 8 protiletadlových kulometů 12,7mm čtyřhlavňových),
- 1 ženijní rotu (mechanisovanou).

Tyto součásti by tvořily v čas potřeby zvláštní bojové skupení pod velením zástupce velitele divise. Štáb by byl vytvořen vyčleněním potřebného počtu důstojníků a jiného personálu ze štábu divise. Do tohoto bojového skupení by byly mimo uvedené součásti začleněny také již dosavadní divisní průzkumná rota a divisní prapor tanků.

Mimo to navrhuje autor, aby z tylových jednotek nebo jednotek služeb byl utvořen t. zv. „pluk služeb“ (Service Regiment).

Dále uvádí, že by přičleněním uvedených nových jednotek a sloučením jich do „bojového skupení“ s dosavadním praporem divisních tanků a divisní průzkumnou rotou, velitel divise získal silnou zálohu značné úderné síly a že by se velmi zvýšila palebná síla divise v dělostřelectvu.

Zřízení „pluku služeb“ odůvodňuje autor nutností dosáhnout větší úspěšnosti ve vedení a lepšího zajištění týlu proti útokům nepřítele. Úkolem velitele tohoto pluku by byla kontrola a zajištění činnosti týlu divise (obránné zpravodajská služba a činnost proti partyzánům, tylové zabezpečení a lepší využití jednotek týlu). Velitel „pluku služeb“ by řídil a kontroloval činnost posilových jednotek služeb, které divise dostává od armády. Autor uvádí, že dosud vlastně jednotkám služeb nikdo nevělel.

Poznámka. Štáb amerických vyšších jednotek má 4. oddělení, které se zabývá plánováním materiálního zabezpečení boje. Toto oddělení je odpovědné jen za materiální plánování. Vydává sice rozkazy, ale jejich vykonavatelé, velitelé jednotek služeb, mu nejsou podřízeni. Jsou z titulu své funkce příslušníky t. zv. speciálního štábu divise. Je jím na př. velitel divisního ženijního praporu, divisní intendantní rotu a j. Jejich činnost je koordinována náčelníkem štábu. V americké armádě se teprve nyní přichází na to, že je nutný orgán, kterému by podléhaly všechny tylové součásti; věc, která byla v Sovětské a v naší armádě dávno vyřešena.

Článek je typickým projevem vojenského teoretika buržoasní armády, která se připravuje na útočnou válku a je ovládána „blitzkriegovou doktrínou“. Je ovšem nutno srovnat článek s řadou jiných projevů amerických vojenských teoretiků, z nichž některé byly recenzovány ve Vojenské myslí čís. 1 a 2/1952, jako na př. článek o organizaci samostatných armádních sborů a o použití vrtulníků v americké armádě. Všechny tyto články ukazují nevědeckost myšlení amerických buržoasních vojenských teoretiků. Jim jde o to, aby z každého útvaru a vyšší jednotky učinili samostatnou jednotku schopnou plnit úkoly odpovídající útočné doktríně „blitzkriegu“. Podle této doktriny jsou jednotkám dávány za útoku značně hluboké úkoly a útok je veden jednotlivými veliteli více méně samostatně.

Článek znovu potvrzuje známé nedostatky organizace americké pěší divise, hlavně nedostatek pěchoty, projevující se zvláště za boje v hornatém a zalesněném terénu a nevyhovující organizaci štábů amerických vyšších jednotek.